

FOLK OG LAND

Nr. 40 - 6. årg.

Lørdag 14. desember 1957

Løssalg 65 øre

Prügelknabe

Av ANDERS LANGE

Likesom nasistene prynte løspå jødene og gav dem skylden for alt det som hadde ført ulykke over Tyskland, gikk samtlige politiske partier og deres redaktører løs på NS-folkene etter Tysklands kapitulasjon.

Denne politiske revestrek fra Arbeiderpartiets side tok fullstendig innersvingen på Bondepartiet, Høire og Venstre. Arbeiderpartiet, som hadde den hele og fulle skyld for at tyskerne fant landet forsvarsløst nok til å springe på det, kastet seg over NS-medlemmene og skrek: «Det var dere som forrådde landet og det var dere som åpnet døren for de tyske tropper». Og så rent tosket ledet var Høire, Venstre og Bondepartiet, så ubegavet ledet var deres aviser, at de strømmet til for å overbevise et politisk umistenksomt folk om at Arbeiderpartiet hadde rett. «Det var NS som gjorde Norge attråverdig som tysk provins», og ikke dets strategiske posisjon og elendige forsvar.

En del av dem som skrek høyest da det ikke var farlig å skrike hadde selv en vissholdning å skjule fra okkupasjonens dager, men det så bare noen få av oss som virkelig var jøssinger under krigen, ikke bare i navnet etterpå.

Men poenget var og ble: «La oss gi NS skylden, så glemmer man Arbeiderpartiets og tvillingbroren, kommunistpartiets innstilling til fedrelandskjærighet og forsvar. —

Og så fikk Høyre, Bondepartiet og Venstre det som Arbeiderpartiet ville. Det er ingen vettug som lenger regner med dem i norsk politikk annet enn som halegjeng til Arbeiderpartiet.

Byr dette parti på statskassamidler for å kjøpe velgere, byr de andre bare litt mindre av samme sorten, skjønt Bondepartiet somme tider byr mest. Men samtlige gikk i revemaven, Arbeiderpartiets re-

(Forts. s. 4)

God Jul

En frelser er oss født

Av OLAV KVASNES

Luk. 2. 11.

Da Gud i tidens fylde lot sinn sønn føde til jorden, skjedde det på en uventet måte. Han kom hverken med herlighet eller prakt. Men han ble født i en stall, og hans mor måtte selv svøpe ham og legge ham i en krybbe. De mektige på den tiden og rådet i Jerusalem med yppersteprestene i spissen, var ukjent med det som hendte i Betlehem. Men Gud åpenbarte det for noen fattige uanseelige gjeterne. De trodde budskapet til dem og skyndte seg av sted for å hylle det nyfødte barnet. Ut fra englenes underfulle tilsynekomst og hans ord til dem, forsto gjeterne at Messias var født. Gud hadde oppfylt sitt løfte og sendt ver-

den en frelser. Han skulle frigjøre menneskeheten fra synden og skape fred mellom mennesket og Gud. Derfor sang de himmelske hærskarer en jublende lovsang til Gud og priste hans verk. Sangen om fred på jorden ble hørt av noen få, ydmyke sjeler. Det som hadde hendt ute på vår skyld overfor Gud. Da viste han hvilken nådig Gud han er, idet han grep inn på en helt ny og uferdlig måte. Han åpenbarte sin egen rettferdighet over menneskene. Guds sønn lot seg føde til verden. Han har for oss blitt til rettferdighet og forsoning. En som selv var rettferdig, skulle lide for urettferdige. Frelsen ble gitt fiender, syndere og gudløse. Denne Guds handlemåte er uttrykk for en virkelig uopstilt kjærlighet. Den har sitt eneste motiv i Guds nådige vilje. I alle fall har ikke menneskene noe som kan tjene som årsak til Guds handling. For alle har syndet. Nettopp derfor er budskapet hyrdene fikk høre, rettet til alle og inneholder en appell om å motta Kristus som sin personlige frelser. Men den rettferdighet han kan gi oss er ikke vår egen, vi har ikke selv frembragt den, den er Guds og er kommet fra Gud. Han som erkjenner sin synd og i tro tar mot den frelse Gud byr ham, har fått syndskylden kvittet og gjelden betalt. I Kristus er han der-

NORGES ROLLE SOM FLUEPAPIR

Av oberst KONRAD SUNDLO

Harald Normann: «VOLLGRAVEN»

I sin velskrevne og interessante bok, «Vollgraven» som utkom i 1955 behandler flyverer, rittmester Harald Normann begivenheter omkring 9. april 1940 og Norges tilslutning til A-pakten. To helt forskjellige ting der imidlertid har ett trekk felles: Norges oppgave som løkkesmat i de Vest-Alliertes tjeneste.

Forfatteren tar først for seg 1940 og sier her:

«En ting vi kan være sikre på er at Norge ikke står i noen takknemlighetsgjeld til Vestmaktene. Det var de som fikk hjelpen i 1940. De ordnet det selv med stort fremsyn og på en måte som det må stå respekt av som krigspolitisk bedrift betraktet. Men det mest imponerende er at det samtidig lykkes å få det norske folk til å tro at det er vi som har å takke. Det engelske folk som helhet «eller de allierte tropper som kjempet i Norge, hadde intet kjennskap til dette kyniske

spill overfor et vennligsinnet land».

«Kynisk» er nettopp ordet. Det gir det riktige bilde av Englands politikk overfor sin trofaste lille etterplaprer Norge og stemmer også med forordet til «Norske Aktstykker» hvor dr. Scharffenberg fremsetter en del spørsmål hvorav det første lyder:

«Søkte Vestmaktene å trekke Norge inn i krigen mot Tyskland?»

Doktorens svar på dette er at det på grunnlag av sikre kjennsgjerninger er vitenskapelig riktig å svare ja på spørsmålet.

Så kom altså tyskerne den 9. april og med godt og vel 1 divisjon erobret de vårt lands viktigste byer og skapte der ved det avgjørende grunnlag for det totale norske nederlag:

Til Oslo kom ca. 2000 mann, Kristiansand S. og Arendal ca. 1100, Bergen 900, Trondheim 1700, Narvik ca. 2000 mann.

Dessuten var det visstnok ca. 1150 mann som kom gjennom luften slik at det totale antall ble ca. 8850 mann. Så man kan rolig gå ut fra at 9. april 1940 var den største skandalen i Norges historie.

Vi kjenner alle til at Englands politikk overfor Norge fremgår klart og tydelig av alle de trusler og krav som ble stillet vinteren 1939—40: Norge skulle med i krigen. Det skulle opptre så unøytralt at tyskerne fant grunn til å komme oppover. Men det er et moment som rittmester Normann trekker fram og som ikke har vært særlig påaktet hos oss: England—Frankrike visste om de 200 000 tonn tysk tonnasje som kontrahertes i Stettin og Swinemunde med en troppestyrke som ryktet anslo til 400 000 mann. Slikt kunne jo ikke holdes skjult. Og Vestmaktene visste når ekspedisjonen startet og at hele den tyske overvannsflåte var satt inn og

Forts. side 4

En reise til Hitlers Berlin

Av TRYGVE GUNDERSEN

Kjære A. Lange. Deres artikkel i Folk og Land for 9. ds. leste jeg med interesse, ja to ganger. Jeg var nemlig i Berlin da denne pressetropen var på hjemveien og spinn-

hannes Knudsen fra Trondheim. Jeg ble innbud av alle til å spise middag med dem. De flokket seg rundt meg, spurte om Quisling og meget av interesse. — De

Professor FREDE CASTBERG fra KARL SEELAND

I anledning Deres intervju til Verdens Gang om Deres råd som Utenriksdepartementets sakkyndige i statsrett i

nøytralitet aldri måtte falle ut til Tysklands gunst, og at den foregivne nøytralitet satte tilside de helligste og mest mening ikke gjøre fordring på å være en vitenskapsmann, for en virkelig vitenskapsmann vil ikke så lett gi slike

Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014
AV TRYGVE GUNDERSEN

Kjære A. Lange. Deres artikkel i Folk og Land for 9. ds. leste jeg med interesse, ja to gange. Jeg var nemlig i Berlin da denne pressetroppen var på hjemveien og spiste middag med dem på hotell Kaiserhof. Jeg traff Eyvind Thon i Sjøfartstidende, Halle i Tidens Tegn, Dæe Tvedt for Norsk Telegrambyrå, og Jo-

Leif Andersen Rabben

Skriver blant annet til oss:

I 12—13 år har vi vært rettsløse i rettsstaten Norge i vårt eget land, hvor vi selv og våre forfedre har levet og arbeidet. I generasjon etter generasjon har våre slekter ytet sitt bidrag til landets utvikling og velstand . . . Vi er så heldig stillet at vi har mengdevis av nye opplysninger å legge fram for Høyesterett. Disse opplysninger finnes i all etterkrigs litteratur, både norsk og utenlandsk og sist men ikke minst i det arbeid som Insitutet för Offentlig og Internationell Rätt har utført.

Stakkars liten

Drammensdistriktets skogeierforening hadde 22. nov. stor 50 årsfest på Landåsen ved Randsfjorden, og hadde, som rimelig var, innbudt også tidl. landbruksminister Th. Frøheim engang foreningens formann. Som følge av at Frøheim deltok i festen var det imidlertid en som uteble — som protest! Det var brukseier Pierre Mathiesen på Nerstad pr. Hønefoss, medlem av styret. Vi nøyer oss med å si: Stakkars liten! Det falt atskillig sterkere ord ved anledningen, og til ytterst liten ære for den streikende!

hannes Knudsen fra Trondheim. Jeg ble innbudt av alle til å spise middag med dem. De flokket seg rundt meg, spurte om Quisling og meget av interesse. — De fortalte om sin strålende tur og «hadde gått fra fest til fest» i fjorten dage. fortalte meg, at han nettopp Kielland så jeg ikke, men man hadde reist hjem for å fortelle Dagbladet om sin strålende tur og om møtet med Goebels!

Samtidig må jeg fortelle Dem, at der var dannet en «Tysk Norsk nasjonalsosialistisk forening» i Berlin, og formannen var diplomingeniør Christian Anesen fra Skien, bror av lagsdommer Arthur Anesen, og viseformannen Olav Gierløv, sønn av presten Gierløv. De hadde et Emblemmerke, stort som en toøre med de norske farver rundt og hakekorset, sort på hvit bunn i midten. Anesen kom for retten, men gikk fri da han unnskyldte seg med, at «man måtte være nasjonalsosialist» hvis man skulle kunne reise i Tyskland på den tid. Men alle de andre, som ikke var, blant nordmenn? F. eks. direktør Abraham Eriksen, den største forretningsmann og mest betydelige mann i Berlin? Han var ikke medlem og var aldri sammen med Dem. Enn Thorvald Heyerdahl, som jeg også var sammen med. Men det er godt å ha en bror som er dommer i landssviksaker! Det var ikke grense for ros om Hitler derne blant medlemmene av denne forening. «Han skulle ha fredsprisen, han». «Han vil ikke krig», sa de i 1939», på forsommeren, da jeg var derne. —

Trygve Gundersen.

gjøre menneskeheten fra synden og skape fred mellom mennesket og Gud. Derfor sang de himmelske hærskarer en jublende lovsang til Gud og priste hans verk. Sangen om fred på jorden ble hørt av noen få, ydmyke sjeler. Det som hadde hendt ute på Betlehemsmarkene julenatt, minner om at denne fred bare er gitt de fattige i ånden, de som i bevisstheten om egen utilstrekkelighet kjenner seg i skyld innfor Gud.

Mennesket var ved syndefallet blitt en uforbederlig synder. Sataniske krefter hadde fått det i sin makt. Mens det første menneske var skapt til å lyde Gud i frihet, hadde den falne slekt en fordervet natur og så sin glede i å tjene synden. Da mennesket oppsa Gud lydighet og vendte seg bort fra ham, overga Gud det til å bære den nød og elendighet, ulydigheten mot hans ord fører med seg. For han er harm over synden, og han straffer den.

Som uforbederlige syndere kunne vi ikke kvitte oss med

sin personlige frelser. Men den rettferdighet han kan gi oss er ikke vår egen, vi har ikke selv frembragt den, den er Guds og er kommet fra Gud. Han som erkjenner sin synd og i tro tar mot den frelse Gud byr ham, har fått syndeskylden kvittet og gjelden betalt. I Kristus er han dermed fri fra den gudfiendtlige makten som holder menneskeheten fanget siden syndefallet. Guds vrede er stillet og freden gjenopprettet. Men det er ikke så å forstå at det dermed er slutt på alle jordiske sørger og bekymringer. Den kristne står ikke lenger under Guds vrede, men han lever i vredens tidsalder, og har ikke noe fribrev på å bli behandlet på annen måte enn sine medmennesker. Men han har Guds velbehag over sitt liv, og han vil få merke hans omsorg i alt som skjer.

Guds kjærlighet er i Kristus Jesus blitt gjort tilgjengelig for oss. Den er en kilde til evig liv. Jule-evangeliet vidner om denne kjærlighet.

Olav Kvasnes.

Jernbrudeparet Birgit og Jon Evju, fotografert på festdagene på Evju Gvarv. Staburets rike utskjæring er gjort av sønnen Jon Evju.

Professor FREDE CASTBERG fra KARL SEELAND

I anledning Deres intervju til Verdens Gang om Deres råd som Utenriksdepartementets sakkyndige i statsrett i tiden før og under 2. verdenskrig, bemerker jeg:

Det var med forferdelse at jeg leste dette intervju, hvor De kynisk vedgikk, at det var etter Deres råd som statsrettslærer at Norge innlot seg på det usømmelige og moralsk forkastelige standpunkt offisielt å understreke sin nøytralitet, mens det i virkeligheten var avtalt at denne

Knud Torjesen skriver til FOLK OG LAND

Det var forfriskende å lese overretts sakfører Einar Grimsøs artikkel i nr. 31.

Ja det er nok ikke fritt for at vi har ligget i dødvannet i det siste, det er handling det må til nå, vi har lenge nok appellert til folkets ærlighet og rettssans, men til liten nytte. Det er nok så at den juridiske vei ennå er stengt for oss, da Storting og Regjering fremdeles er enig om at Grunnloven ikke skal gjelde for oss, lovparagrafen kan aldri stå seg i mot makten. Jeg kan ikke innse at vi har mer en ett våpen å fare med, nemlig stemmeseddelen. Stemmer er en ettertraktet vare, det kunne tenkes at et politisk parti gjerne ville ha våre stemmer, men prisen må bli, at de setter på sitt program: — «Revisjon av rettsoppgjøret». Vi har ikke råd til å være kresen, et hvilket som helst lovlig parti greier seg for oss. Vårt mål er revisjon av rettsoppgjøret, vi må

Forts. side 4.

nøytralitet aldri måtte falle ut til Tysklands gunst, og at den foregivne nøytralitet satte tilside de helligste og mest bindende forpliktelser etter statsrettslige avtaler om ikke å favorisere noen av partene, men med alle midler å verge vår nøytralitet og suverenitet.

At De på den måte overrumplet herr professor Kohts tåkete begreper om sin plikt å lede vår Utenrikspolitikk på, mens han da det gikk galt fikk hele skylden for en politikk som måtte føre til okkupasjon og det som den førte med seg, viser et lite ridderlig trekk i Deres karakter som står i nøye sammenheng med den sviakt i karakteren for øvrig, når en statsrettslærer gir blaffen i rett og avtaler ettersom hans politiske innstilling og konjunktorene forøvrig tiltaler eller frastøter ham.

De kan etter min ringe for-

mening ikke gjøre fordring på å være en vitenskapsmann, for en virkelig vitenskapsmann vil ikke så lett gi slike quasi fortolkninger av et statsrettslig spørsmål og jeg er absolutt overbevist om at en fremtidig uhildet historieforskning vil sette Dem på den plass De fortjener, til skam for vårt lands prestisje som rettsstat, hva det forresten ikke kan gjøre fordring på etter 1945.

Til beroligelse for Dem kan jeg meddele at jeg ikke var medlem av NS eller noen organisasjon og selvfølgelig ikke av de lovløse hjemmefrontorganisasjoner.

Jeg forbeholder meg, om jeg finner det nødvendig, å offentliggjøre dette brev i forbindelse med en eventuell dypergående artikkel om dette og andre spørsmål, hvor De etter min mening har overtrådt reglene for sann rettsvitenskap. Deres ærbødige

Karl Seeland.

Prost Hedem har sagt:

— Normalt vil det være uforståelig at Høyesterett anerkjente herr Solem som uhildet dommer. Når så allikevel skjedde, tør den rimeligste forklaring herpå være at han og andre høyesterettsdommere tilhørte den såkalte hjemmefront, som — vurdert ut fra okkupasjonens rettsorden — var et kriminelt brudd på lojalitetsplikten overfor okkupasjonsmakten og i og med dette også et brudd på troskapsplikten mot den nasjonale suveren «— hemlige partisanrørsler stå utom krigets lagar», de svenske professores skrev dette i sin utredning på side 23, anmerkning 1.

Angjeldende høyesterettsdommere tør etter dette ha oppfattet situasjonen således, at hvis de kjente herr Solem inhabil, måtte de også anse seg selv som inhabile og derfor fratre som dommere. De tør også ha forstått at hvis de fikk den diskriminerende landssvikandning legalisert da legaliseres samtidig deres eget kriminelle forhold til nevnte troskaps- og lojalitetsplikt.

Dette synes å berettigede den antakelse at dommerne her i en viss utstrekning har hatt egen forsvarsinteresse.

(Fra prost Hedems skrivelse til Stortinget 28. 4. 1953).

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Ansvarlig redaktør Johannes Kringlebotn

Takk og helsing til Folk og Lands lesere

Da jeg i brev 28. november sa opp min stilling anførte jeg mine vesentlige grunner hertil. — Ytterlige orientering gir jeg gjerne til dem innen vår leir som pr. brev ytrer ønske om det.

Til avslutning takker jeg alle dem av medarbeiderne og leserne som har vist troskap mot bladet og god samfundsånd.

Beste helsing
Johannes Kringlebotn.

Folk og Land nr. 40.

Jeg bøyer meg for presselovens krav, og har derfor funnet meg i å stå oppført som ansvarshavende også for dette nummer.

Johannes Kringlebotn.

Landbruksdirektør

O. T. Bjanes.

Knut Sollid har sendt oss en minneartikkel om landbruksdirektør O. T. Bjanes. Dessverre var bladet nr. 40 allerede gått i trykken, så artikkelen kommer i nr. 1 — 58.

Sorenskriver Ottar Huuse

har — etterat bladet er gått i trykken — sendt oss en artikkel om Myklesaken. Den kommer i nr. 1 — 1958.

De ti protesterende professorer.

I anledning herr Sigurd Lang-Rees åpne brev i nr. 38 til de ti professorer som plutselig nå protesterte mot studentrutveksling med Sovjet — Lang-Ree stilte jo spørsmålet hvorfor de gjorde det just nå — kan opplyses at de ti er: Leiv Amundsen, Johns Andersen, Egil A. Hyllerås, Jan Jansen, Einar Molland, Svein Rosseland, Harald K. Schjelderup, Elliv Skard, Sverre Steen, og A. H. Winsnes.

Sokneprest Hans Egede Nissen

har — dessverre for sent til nr. 40 sendt oss en tidsbetragtning.

Landssvik og forredere

Burde ikke norske aviser nå snart slutte med sensasjonelle overskrifter hvor ord som landssvik forekommer? skriver Tharald Borgir i Varden.

Og hvis man absolutt skal fortsette å bruke det, bør da ikke de passive NS-medlemmer utgå, og betegnelsen i stedet utvides til å gjelde alle her i landet som arbeidet i

brikkleder selv var hellig overbevist om at han var i krig med tyskerne og allikevel sto og laget krigsviktige varer for dem, da står man jo overfor et meget alvorlig forhold som jeg ikke skal innlate meg på å karakterisere.

Allerede den 7. 9. — 1946 skrev jeg til Riksadvokaen og pekte på at krigsviktige bedrifter så sent som i 1944 had-

SLAGORDENES RINGSGANG

Av valutasjef Anders Melteig

Nå, da Sovjet-Unionen fornylig har feiret sitt 40-årsjubileum og har minnet den russiske revolusjon, tør det være av atskillig interesse å ta en retrospektiv titt på et spesielt felt, hvor den har øvet en mektig virkning innenfor vårt politiske liv, nemlig på propagandaens område. For her har virkningen vært intet mindre en enorm. En må nesten være gammel nok — ha opplevet og sett det hele — for riktig å kunne fatte den innflytelse, som den fikk.

Gamle velbrukte ord-klisjer ble vraket og senket i glemselens brønn. Andre ord, som var i direkte strid med den Marxistiske lære ble forkastet som åndelig giftstoff og bannlyst. Neppe noen pavelig bannbulle har hatt en sterkere virkning.

Ordet Demokrati var en vederstyggelighet. Det representerte den svarteste reaksjon og var en pestens kilde. Navnet på Arbeiderparties hovedorgan som var Sosial-Demokraten og som uvilksomt hadde en stenk av altruisme over seg og også ga uttrykk for et moderat og evolusjonistisk grunnsyn måtte viskes ut og gi plass for et mer robust og egosentrisk navn: Arbeiderbladet. Ordene sosialisme og demokrati ble erstattet med slagordene proletariats diktatur og mindretalldiktatur, samt Sovjet-Norge. Disse ord og uttrykk var de lysende lederstjerner for fremtidens sterdam internasjonale, var skrale greier. Den 3. internasjonale, Moskva-Internasjonale ble den politiske lykkebringer. Ordet rødegardist

Den 2. internasjonale, Am-

plum for folket» og «stryk kristen-korset av ditt flagg og heis det rent og rødt». Morgenpostens annonsespalte — spalte opp og spalte ned — vidnet om en ukuelig religiøs trang og var en uinntagelig Maginotlinje, som ikke kunne stormes. Indremisjonens: For Fattig og Rik ydet nok også en god motstand, men den var ikke så stor fordi den — iallfall i Oslo — betraktes som noe i retning av overklassekristendom.

Stort sett kan en si, at det var det norske folks trang til i en eller annen form fritt å kunne dyrke sin Gud som seiret over den Marx-stukne materialistiske historieoppfatning. Det var også på et annet felt et slagord, som gjorde sin virkning, og det het: «En proletar har intet fedreland». Militærnektelse og soldatopp-tøyer var resultatet. Da ulykken ramlet over oss hin skjebne-tunge april dag i 1940, så var det ikke meget tilbake, hverken av fosrvarsmidler eller forsvarsvilje.

Jo, der var vel en pepperbørse igjen, men om den var ladet dengang er ikke godt å vite. Den hadde vel også vært mindre anvendelig da.

Det var på denne bakgrunn av forstandsnedbrytende slagord og Marxistiske ideer, at Vidkun Quisling forsøkte å samle å redde Norge, bl. a. med som første-post på sitt program: «De kristne grunnverdier skal vernes» og gjenreisningen av forsvaret. Derfor samlet han sin lyd sammen på forskjellige steder til kirke-

møter. Det er sagt at han ville

Den 2. internasjonale, Am-

bombe. Tyskland ble sterkt. Den sprengte til slutt hele vestens «på-gull-baserte» økonomi. Selv om dollaren sank i Tyskland fra kr. 4.20 pr. Reichsmark til 2.49. Engelske pund brøt sammen.

Da 9. april kom ble det de Marxistiske slagord-tilbederes lodd å redde seg over til den kapitalistiske høyborg, den som av de sanime tilbedere hadde fått den karakteristikk, at den var døende og at døds kampen forlengst var innledet. Men de ble visstnok vel mottatt, og flukten kunne få det paradoksale anstrøk at den hadde helledadens glorie over seg. Tapperheten får sin apoteose ved å sidestilles med det høyverdige begrep «å smøre haser».

Nå har slagordene gått sin ringsgang og ordet demokrati kommet til heder og verdighet igjen. Hvorvidt det nyervervede fedrelandssinn og den nye demokratiske lære vil ha varig verd er ikke godt å si. Sputnik vil kanskje ha et ord med i laget.

Det var disse menneskene, som dømte Nasjonal Samlings medlemmer for landssvik, men det vil være urettferdig å legge skylden på dem alene. For der er enda en Internasjonale — Kapitalens Internasjonale — og den er mye farligere for vår selvstendighet, fordi den er iumsk og som oftest anonym. Det er nok å nevne handels-flåte-avtalen med England.

Men tilbake til slagordene: Da okkupasjonen var slutt kom et nytt slagord til anvendelse — og det hører til skjels-ord-kategorien og uttales «Nazist». Det hadde en fa-

Quis vigilat vigilantes?

Epigrammet med denne latinske titelen av o.r.sakfører I Trondsen i Folk og Land nr. 36 kalla fram eit 12 års gammalt minne fra Ilebu. Det vert her referert heilt etter dei dagboksoppteikningane som eg den gongen gjorde. —

Måndag 28—5—1945.

Det er tryggare for oss NS-medlemmer å vera her på Grini (NB. konsentrasjonslægeret hadde enno ikkje fått nytt namn enn heime, segjer skrivar Falck rett som det er ved forhøyra, endå han sjølv har slept ut eit stigande tal med NS-folk dei siste dagane. At ein her heller ikkje er trygg på livet, viser denne hendinga som gjekk fyre seg natt til fredag i barakka vår.

Litt fyre 12 om natta kom ein av vaktmannskapet inn på nr. 7 og spurde etter ein som heitte Hans — «Han bur ikkje her», svara eg, som var våken nett då. Eg kjende ikkje Hans og visste heller ikkje kvar han budde. Kom han so burt åt senga mi (det var midkøye av tri ovanpå kvarandre), la maskinpistolen på sengekanten og spurde kven eg var. «Romsjef på nr. 7», var svaret. Det var han ikkje nøgd med, heller ikkje då eg sa, at i det sivile liv var eg —. Han var ikkje heilt edru, i minsto lukta det sterkt av alkohol. «Er De NS? spurde han. (NB. dei hadde ikkje vant seg til å kalla oss nazistar enno). «Det veit De då, det er difor vi er her», vart svaret mitt. Han vart då sintare og vende pistolen direkte mot meg, tulla litt meir endå og slutta med å ta oppat spørsmålet om eg var NS. «Ja», svara eg. «Forstått? sa han so, snudde seg og gjekk ut or romet.

Sidan stabba han inn på nr. 8, der han fann Hans som han

overskrifter hvor ord som landssviker forekommer? skriver Tharald Borgir i Værden.

Og hvis man absolut skal fortsette å bruke det, bør da ikke de passive NS-medlemmer utgå, og betegnelsen i stedet utvides til å gjelde alle her i landet som arbeidet i krigsviktige bedrifter eller bygget festningsverker for tyskerne?

For flere år siden skrev en betydelig norsk forfatter en bok hvor han hevdet at de egentlige forredere her i landet var de som i okkupasjonsårene hadde arbeidet i krigsviktige bedrifter.

I Porsgrunn bystyre uttalte en av representantene like etter frigjøringen at her i distriktet gikk den overveiende del av bedriftene i okkupasjonsårene «direkte eller indirekte for tyskerne».

Dersom vedkommende arbeider, funksjonær eller fa-

Vellykket møte i Tønsberg

Tirsdag 7. ds. holdtes et godt besøkt møte i Tønsberg. Deltakerne kom fra flere byer og bygder. Etter foredrag av Olga Bjørner ble det besluttet å bygge ut Forbundet i hele fylket.

Til fylkesformann valgtes Lars Holt, Stokke.

På møtet ble det samlet inn penger til Forbundet og frontkjemperkontoret.

Møtet var meget vellykket.

Alle penge- og verdiforsendelser må sendes Forbundet eller Folk og Land, postboks 3214.

Ikke personlig.

Forbundet og Folk og Land.

GOD JUL!

Ønsker vi alle leserne våre i bygd og by!

Folk og Land.

med tyskerne og ankever slutt da står man jo overfor et meget alvorlig forhold som jeg ikke skal innlate meg på å karakterisere.

Allerede den 7. 9. — 1946 skrev jeg til Riksadvokaten og pekte på at krigsviktige bedrifter så sent som i 1944 hadde gjort henvendelse til Terboven om å få ekstrarasjoner av fett til bedriftsbespising, hva de også fikk men hver bedrift måtte søke Rikskommissariatet om dette og påvise at de var krigsviktige før de kunne oppnå denne begunstigelse.

Men forøvrig er jo tiden ikke nå inne til fortsatt håndgemeng om forredere og landssvikere. Det økonomiske klima i landet er av en slik art at man burde unngå sensasjon og opprivende diskusjoner.

Norge var ikke i krig med Tyskland. Dermed er det klart at alle passive NS-folk som ble dømt etter prgrf. 86 er urettferdig dømt og de må få dommene opphevet og betaling for tort og svie.

Nå får Tysklandsfangene forhåpentlig oppgjør, og da bør den norske regjering ta rettsoppjøret opp til alvorlig revisjon.

Breidablikk pr. Porsgrunn.

Tharald Borgir.

Kyss.

Hvor mange har ikke av sine mødre fått kyss som ikke var bestemt for dem?

Etienne Rey.

tatur og mindretalldiktatur, samt Sovjet-Norge. Disse ord og uttrykk var de lysende lederstjerner for fremtidens sterdam internasjonale, var skrøle greier. Den 3. internasjonale, Moskva-Internasjonale ble den politiske lykkebringer. Ordet rødegardist fortjente 1 med slange og glansbillede, slikt som ordet jøssing skapte barnehagestemning under okkupasjons-tiden.

H. A. Aasmundsen

skriver blant annet til bladet i anledning julen:

Hvem er Kristus?

Han er den ved hvem Gud har skapt verden. Og allikevel: «Alt er blitt til ved ham, uten ham er ikke noe blitt til av alt som er blitt til». (Johs. 1, 3).

Han hvis fødselsfest vi nå atter skal feire til klokkeklang og orgelbrus, til toner av feststemte salmer, til stjernedryss og tendte kjerters lys og glans. Han er Sønnen. Ved ham har Gud talt til oss. Ved ham taler han til oss den dag i dag. Selv kalte han seg ofte Menneskesønnen. Dermed vil le han betegne at han var ett med oss. Som en av vår slekt. Og så inderlig er forholdet mellom far og sønn at han en gang sier: «Jeg og Faderen er ett».

Og alle disse fattige i ånden, de sørgende, de hungrende, de fredsommelige — alle de som av hans munn blir prist salige på jorden — de går i den stille, hellige natt inn i helligdommen ved sønnens og arvingens og Frelserens krybbe i Davids stad og nynner i salig fryd:

Han er Frelser min . . .

Ordene botgerlig og sjåvisøkte å samle å redde Norge, bl. a. med som første-post på sitt program: «De kristne grunnverdier skal vernes» og gjenreisningen av forsvaret. Derfor samlet han sin lyd sammen på forskjellige steder til kirke-møter. Det er sagt at han ville føre politikken inn i kirken. Det er ikke sant. Han ville nemlig føre kirken inn i politikken. Han ville at politikerne, som kristne, ansvarsbevisste mennesker, skulle føle sitt kalds krevende krav: **Rettfærdighet mot den enkelte** — uansett stand eller byrd — og **troskap mot fedrelandet**. For dette ga han senere sitt liv.

På disse kirke-møter ble der aldri talt politikk.

I et folk — oppagitert av slagordenes frasefylte flom — måtte jo dette gå galt i en nasjonal tørketid. Men slagordene — skapt av den russiske revolusjon — tapte etterhånden noe av sin kraft. Det hendte nemlig noe. Det forpju-skede, svake og forvirrede tyske folk, splittet i 32 politiske partier hadde samlet seg om Hitler som sin redningsmann. Der var mere enn 7 millioner arbeidsløse. Om dem sa han: «De arbeidsløse er samvunnet reservearme». Han samlet sitt folk opp av fattigdommen og arbeidsløshetens rennestein. Han ga dem arbeide, bygget ut autostradaer. Det var ikke noe gull å bygge økonomien på. Men der var noe — som jeg har kalt — «de to tomme hendes ideologi», og det er en farlig ideologi. Den er likeså farlig som en tidsinnstillet H-

Ditt ansvar!

Det står en kamp om Norge. den gjelder folkets sjel! Der må du ikke svikte men ta som før din del!

Din del av sorg og glede, din del av dagens strid, din del av folkets byrder, det er en skjebnetid.

De oppgaver som brenner må tenne deg i brann! Det er ditt folk det gjelder — tross alt — ditt fedreland.

KAI NORMANN

Vi ønskes alle våre medlemmer, bidragsytere og venner en god jul og et godt nytt år!

FORBUNDET

skrevet, fordi den er russisk og vart da sintare og vende som oftest anonym. Det er nok å nevne handels-flåte-avtalen med England.

Men tilbake til slagordene: Da okkupasjonen var slutt kom et nytt slagord til anvendelse — og det hører til skjels-ord-kategorien og uttales «Nazist». Det hadde en fabelaktig slagkraft og var meget virkningsfullt. Det representerer meningsterrorrens ukrenkelige og hellige parnas. Minst 100 000 nordmenn ble en kollektiv skyteskive.

Politiske slagord får imidlertid og som oftest bare den fredløse rast ved en veikant. Den historiske dampveivalskjører langsomt, men sikkert. Og dette slagordet har tapt mye av sin etsende kraft nå, og vær sikker på, at vi som konstant fedrelandssiniede kvinner og menn skal klare å dampe giften av løggen, selv om den opptrer i festantrekk. Det bør makromaniske historieskriverne tenke over.

Anders Melteig.

stolen direkte mot meg, tulla litt meir endå og slutta med å ta oppat spursmålet om eg var NS. «Ja», svara eg. «Forstått? sa han so, snudde seg og gjekk ut or romet.

Sidan stabba han inn på nr. 8, der han fann Hans som han personlig skulde ha noko utestående med frå fyre krigen. etter det eg seinare hørde, og heldt der eit svært bråk i ca. 10 minutter — avbrote dätteleg til slutt av to skot, som han sende i taket.

So langt dagboka. So trygt var det altso å vera i varetekt under vern av politi og piggråd. Nei, skal ein fyrst tale om «de lange knivers natt» i denne tida, so er det helst der ein finn den, ikkje utanfor innesperringa.

V.

Jeg er så redd for et kyss som for en bil.

Verlaine.

Fra siste Farmand

Herr redaktør.

Johan Scharffenberg skriver, i sin anmeldelse av Halvdan Kohts bok «For fred og fridom i krigstid 1939—1940», følgende: «Selvølgelig fortjener hans bok å bli lest av alle som søker årsakene til den nasjonale ulykke, men den forteller ikke hele sannheten.» («Farmand» nr. 47).

Tidligere i Deres blad har Johan Scharffenberg gitt uttrykk for at uviteheten er stor, hvor det gjelder disse ting.

Var det da ikke på tide at Johan Scharffenberg nå la frem den hele og fulle sannhet for Deres blads lesere? Er det nødvendig å behandles Norges nyere historie som en slags kryssord-oppgave?

Det må da være langt bedre å påpeke det faktiske hendelsesforløp enn å fastslå hva som er ukorrekt eller førtiet. Hvorfor denne hensynsfullhet? Er sannheten så uhumsk at denne generasjon ikke tåler den? Kunne det tenkes at den ville få en avgjørende innflytelse på vår stillingtagen til Norges nuværende utenrikspolitikk?

Grøten er nok ennå varm, men katten nærmer seg stadig.

Oslo.

H. Franklin Knudsne.

Ved Kringlebotns fratreden i Folk og Land

Til min overraskelse ser jeg at Johannes Kringlebotn skal slutte som redaktør av Folk og Land, jeg vil derfor be om like overfor leserne, i ganske korte trekk å fortelle hvem Kringlebotn er. Dette høres kanskje merkelig ut etter at han var redaktør for bladet i 3 år, og det høres kanskje merkelig ut overfor alle de tusener av venner som Kringlebotn har rundt om i landet.

Det skal da heller ikke være noen attest til redaktøren — det søker han ikke og det har han ikke behov for. Men det forekommer meg at der ingen som helst presentasjon var av Kringlebotn da han overtok denne vanskelige og utakknemlige stilling. Noe av det første jeg hørte etter at han hadde tiltrått var at han hadde unndratt seg straff som NS. Når det ble spurt hvordan det hadde foregått ble det tidd. Men for at alt skal være klart er det nødvendig å slå fast at den endelige dom i Høyesterett lød på 6 år og han satt inne uten avbrytelse i godt og vel 3 år, hvorav 2 år på Skadberg i Rogaland og det siste år på Ilebu.

Kringlebotn syntes å gå til sin oppgave med atskillige forutsetninger — idet han hadde vært aktiv journalist siden sine helt unge dager. Sin læretid hadde han i «Den 17. mai» og i Morgenbladet. Forøvrig hadde han skrevet i lokalpressen helt fra guttedagene av.

Han er født den 3. 7. 1898 i Bergen, men vokste opp i Østfold og Aust-Agder. Hans far var landbruksskolebestyrer M. Kringlebotn som i de siste 30 år av sitt liv var knyttet til Holt Landbruksskole. Av dette vil man forstå Jo-

mus motor i valget av advokat Chr. Stray. Ved dette valg var han redaktør av fylkets valgavis. Om denne innsats skrev bladet Teledølen: «Det var en ren luthersk reising mot paveveldet han her satte i sving. Og det ble en valgkamp som ga gny over hele landet og Kringlebotn seiret og seiret stort. Det var ungdommen som fulgte ham og forsto ham og var enig i kravet. Kringlebotn kommer som et feiende vestavær, selv om det kommer til å svi i fjeset på mange når han setter ut i vågsom seilas».

Kringlebotn ble valgt som første varamann til Stortinget av Venstre og gjenvalgt i den perioden som løp da krigen brøt ut, men det var i en annen krets, nemlig Telemark og Aust-Agder byvalgkrets.

Allerede før krigen hadde han imidlertid begynt å gjennomskue partipolitikken, og den urimelige splittelse som partiuvesenet førte med seg. Han fikk da også henvendelse fra Quisling om å gå inn i NS, men han avslo på det tidspunkt.

Fra hans journalistiske virksomhet tør en utsendt brosjyre om Norsk Arbeidstjeneste være kjent, i det den på mange vis ble foiløperen for Arbeidstjenesten.

Om denne plan skrev en avis i 1936: «Planen om arbeidsfylkinger ble vasket av statsråd Jakob Vik, som satte dem ut i livet som et misfoster av hva Kringlebotn hadde tenkt seg. Men det kunne jo ikke Kringlebotn for».

Under okkupasjonen ba Kringlebotn om å få fortsette i sin egen by Risør, hvor han

var det Kringlebotn trengte seg fram til brann sirenen og laget et ul som ingen i Risør har hørt make til. Og Kringlebotn organiserte slokningsmannskapet og fikk avverget en katastrofe. Det er i det hele karakteristisk for ham at han ikke lar seg binde til noen kommunal grense. Han må være fri og ubundet i tanke og gjerning

Eller for eksempel, da en fyr — tilsynelatende uten innhold i hjerne kassen, kom tøffende med en motorbåt og ferje, gjennom et avsperrt område under et svømmebasseng som holdtes i Risør, og satte svømmernes liv i den største fare. Da var det også Kringlebotn som handlet,

og han har aldri «hugget» fordi en eller annen stolaglig til, som det heter i sagaen.

Dette skal ikke være noe minneskrift over Kringlebotn. Det er ting som tyder på at han vil komme til å gjøre seg fortsatt gjeldende både som redaktør og journalist. Dette innlegg skal heller ikke være en takk for hans innsats — eller en vurdering av hans arbeide som redaktør av Folk og Land. Det er bare ment som en enkel men forsinket presentasjon av Kringlebotn som norsk avis mann, og for å vise at han ikke er av ny dato i norsk presse.

En ting vet jeg også usvikelig sikkert og det er at Kringlebotn vil gå sin rike

Kjære redaktør og dere der inne i Kierschowsgaten.

Jeg sender dere mine beste ønsker i anledning julen og det nye år. Måtte nyåret bli til velsignelse for vårt folk og den kulturkrets vi tilhører. Ja, for hele menneskeheten, men dette avhenger også av vår innsats. Ingen hjelper dem som ikke har viljen til å hjelpe seg selv.

Med en vennlig hilsen

Lars Holt.
Stokke.

Julehilsen

Sender Organisasjonsutvalget til alle våre meningsfeller i bygd og by, og henstiller alvorlig til hver enkelt å være behjelpelig med å utbygge organisasjonen vår slik at den blir det apparat vi kan bruke i arbeidet for rett og rettferd i landet vårt.

Organisasjonsutvalget
Olga Bjoner
formann.

Julehilsen

En god jul og godt nytt år ønskes venner og bekjente.

John O. Mælen, Tynset.

En god jul og ett godt nytt år ønskes alle lesere av Folk og Land.

Erik Sand-Hanssen,
Gulskogen.

JULEHILSEN

Tora U. Jensen, Skudenes-havn ønsker alle våre venner og kjente en god jul og et godt nyttår.

JULEHILSEN

De beste juleønskninger til

SLEKTSBOKEN FOR NORGES BØNDER

er i emning og vil komme i løpet av 1958.

Bonden, han som landet merga, odla mark og myr, var og den som bar og berga fedra-arven dyr.

Olav Aukrust.

Boka vil gi en meget effektiv veiledning om utarbeidelsen av din egen slekts-historie, med over 200 sider forbillige tekster i utvalg, samlet i ringperm. heri innbefattet skjemaer og opplegg, samt et inspirerende fotomateriale m. m. Antatt pris ca. 60 kroner. Forhåndsbestillinger mottas, ingen forskuddsbetaling. Vennligst opplys i hvilken avis du leste denne kunngjøring.

LINNEA NORSK FORLAG, Risør. Og Oslo 3237

Forlaget ber om kontakter til ungdomslagfolk, kontrollassistenter og andre som vil være behjelpelig med å gjøre verket tilgjengelig BØNDER vil bli fulgt av lignende utgaver, tilrettelagt for andre på bygdene, mot rimelig provisjon. SLEKTSBOKEN FOR NORGES folkegrupper.

Årets julegave: Det store epos

av Kai Normann

«Laurbærkransen», et dikt av Kai Normann. Pris med dedikasjon kr. 10.—, som kan innbetales over min postgirokonto 62269. Fåes også kjøpt i forbundet. Pris kr. 6.—.

Kai Normann, Ny Hellesund.

Det gjelder våre krigsinvalid

Vi ber deg være med oss i hjelpen for våre krigsinvalid. Send ditt bidrag, stort eller lite, til:

HJELPEORGANISASJONEN
for frontkjemper.

Postboks 1407 V, Oslo.

Postgirokonto 18070.

Benytt postgiroinnbetalingskort, det er enklest og billigst.

Brunas

Bøker De bør lese!

Generalauditør Pürschel: «Rett kurs». Heft. kr. 14.00.

Senator J. R. McCarthy: «Den forspilte Sejr». Heft. kr. 11.00.

Erik Lærum: «Suez — Ungarn — Polen — Cypren». Heftet kr. 7.00.

Optima E.ite

m/ tabulator. Kuffert kr. 595.—. Optima Plana m/

i lokalpressen helt fra guttedagene av.

Han er født den 2. oktober 1898 i Bergen, men vokste opp i Østfold og Aust-Agder. Hans far var landbruksskolebestyrer M. Kringlebotn som i de siste 30 år av sitt liv var knyttet til Holt Landbruksskole. Av dette vil man forstå Johannes Kringlebotns nære tilknytning til bøndene og norsk jordbruk.

Som gammelt medlem av BUL i Oslo, ble han med i Norges Ungdomslag og Noregs Mållag, og i Idrettslaget BUL. Han har blant annet flere kretsmesterskap på mellomdistansene og han har gjentagne ganger vært med å vinne Holmenkollstafetten.

I 1923 overtok han bladet Folketanken i Risør — etter redaktør Andreas Hansson, en av våre 1905-menn og sto for det i 22 år. Som redaktør skapte han en ny lokaljournalistikk som ble etterlignet av en hel rekke distriktsaviser. Betegnende er det at redaktør Olav Røgeberg holdt flere kåserier i avdelinger under Norsk Presseforbund om bladet Folketanken, og fremhevet den levende lokalreportasje som ble dyrket der.

Kringlebotn deltok i sin tid i et pressekurs i Helsingfors, og han har fått Presseforbundets stipendium til studium av svensk lokalpresse. Han har videre reist i Sverige, Danmark, Tyskland, Nederland og England. Blant annet var han med å dekke reportasjen ved Olympiaden i Amsterdam sammen med P. Chr. Andersen, Einar Staff og Trygve Gulbrandsen.

Så lenge Kringlebotn var partipolitiker var han også noe bortimot partifanatiker. Han arbeidet i første rekke for valg av bonde Torjus Værland som ble sosialminister i Mowinckels regjering. Senere var Kringlebotn pri-

or for eksempel, da en statsråd Jakob Vik, som satte ut i livet som et misfoster av hva Kringlebotn hadde tenkt seg. Men det kunne jo ikke Kringlebotn for».

Under okkupasjonen ba Kringlebotn om å få fortsette i sin egen by Risør, hvor han var ordfører og partiets kontaktmann til fylkesmann Jonas Pedersen i Arendal. Men det fikk han ikke. Han ble ansatt som redaktør av «Stavanger Aftenblad og var der i ca. 1 år — inntil tyske myndigheter ikke lenger kunne finne seg i den markerte nasjonale holdning han inntok. I de siste årene under okkupasjonen fungerte han som konsulent for De Norske Folkeakademier, og han hadde det held å skjønne om denne virksomhet uten tysk innblanding.

Dette er i korte og springende trekk Kringlebotns innsats gjennom årene. Som det vil fremgå er Kringlebotn først og fremst avisemann, men jeg vil videre legge til at han også er menneske. Jeg kjenner få som så helt har forsøkt å leve opp til budet om å ville det gode.

Han kan nok synge ut med fynn og kraft når det er noe han misliker, men etter en eksplosjon er han like lys og lun som før. Han gjemmer ikke på nag eller urett og han omtaler alle sine medmennesker positivt.

Noe av det som kjennetegner ham sterkest er hjertelaget, og hans spontane evne til å handle når handling kreves. Som et eksempel vil jeg gjerne fortelle om den gang da det brente på de idylliske holmene utenfor Risør. Brannmesteren og ordføreren fant ingen grunn til å hjelpe fordi disse holmer lå i nabokommunen Søndeled. Da

for eksempel, da en statsråd Jakob Vik, som satte ut i livet som et misfoster av hva Kringlebotn hadde tenkt seg. Men det kunne jo ikke Kringlebotn for».

Under okkupasjonen ba Kringlebotn om å få fortsette i sin egen by Risør, hvor han var ordfører og partiets kontaktmann til fylkesmann Jonas Pedersen i Arendal. Men det fikk han ikke. Han ble ansatt som redaktør av «Stavanger Aftenblad og var der i ca. 1 år — inntil tyske myndigheter ikke lenger kunne finne seg i den markerte nasjonale holdning han inntok. I de siste årene under okkupasjonen fungerte han som konsulent for De Norske Folkeakademier, og han hadde det held å skjønne om denne virksomhet uten tysk innblanding.

Dette er i korte og springende trekk Kringlebotns innsats gjennom årene. Som det vil fremgå er Kringlebotn først og fremst avisemann, men jeg vil videre legge til at han også er menneske. Jeg kjenner få som så helt har forsøkt å leve opp til budet om å ville det gode.

Han kan nok synge ut med fynn og kraft når det er noe han misliker, men etter en eksplosjon er han like lys og lun som før. Han gjemmer ikke på nag eller urett og han omtaler alle sine medmennesker positivt.

Noe av det som kjennetegner ham sterkest er hjertelaget, og hans spontane evne til å handle når handling kreves. Som et eksempel vil jeg gjerne fortelle om den gang da det brente på de idylliske holmene utenfor Risør. Brannmesteren og ordføreren fant ingen grunn til å hjelpe fordi disse holmer lå i nabokommunen Søndeled. Da

Redaktørstillingen i Folk og Land har sikkert ikke vært lett. Det er vel nesten like mange meninger om hvordan denne avis skal redigeres som der er lesere. Men tross dette har Kringlebotn tatt sin tørr. Han har fått mange hugg og han har gitt hugg. Når Kringlebotns uegennyttige innsats i Folk og Land skal bedømmes så vil jeg si med Hamsun, «at man må skjelve litt mellom det teoretiske og det praktiske mot, mellom den uegennyttige hensynsløse innsats og som motsetning den huslige opprørsdriftighet. Det ene stråler i livet og det andre forbløfftr ved teatret».

Mange mennesker prøver å finne en eller annen grindstolpe å aksle seg imot, og det kan ofte være en slagtummel og et mannemot som i en napoleonsk trefning, men med en fare og en risiko som i en fransk duell.

Det har alltid vært Kringlebotns vis å stå støtt i slagtummel, og han er ikke alltid god å aksle seg mot. Men det skal også sies at Kringlebotn aldri har gått krokveier

arbeide som redaktør av Folk og Land. Det er bare ment som en enkel men forsinket presentasjon av Kringlebotn som norsk avismann, og for å vise at han ikke er av ny dato i norsk presse.

En ting vet jeg også usvikelig sikkert og det er at Kringlebotn vil gå sin rake veg framover, og han vil nå som før lyse i livet i de dager og år som kommer.

Oslo 11. 12. 57.

Eilev Trahaug.

Kong Olav — Helsing til Kekkonen

I anledning av Finnlands selvstendighetsdag 6. desember sendte kong Olav dette telegram til president Kekkonen:

«I anledning av Finnlands 40. selvstendighetsdag ber jeg Deres Eksellense motta mine varmeste lykkønskninger og mine beste ønsker om fremgang for det finske folk.

Olav R.»

Fra diktet «Staatmench» av Wildenvey:

A lage fengsler er en byggekunst som Hitler hermer etter Mussolini.

Fra Møllergaten nittens stank og dunst går veien trutt og uavbrutt til Grini.

Diktet slutter slik: — Og de forlot meg uten spark i baken»

(Anno 1941).

Kristian Schjelderup har reddet kirken fra en masseutmeldelse.

De av oss som er dårlige kristne — d. v. s. ikke særlig støe i de teologiske postulater — vi ville alle sammen ha meldt oss ut av statskirken, dersom en mann som vi høyakter — biskop Schjelderup, hadde funnet ikke å kunne fortsette i sin stilling.

JULEHILSEN

Tora U. Jensen, Skudenes-havn ønsker alle våre venner og kjente en god jul og et godt nyttår.

JULEHILSEN

De beste jule- og nyttårs-helsninger sendes alle fangekamerater.

Arnolda og Ottar Trældal.

God jul. Godt nytt år! Ønskes alle mine venner og kamerater.

A. F. Walby.

Julehilsen

Gledelig jul ønskes alle mine fengselskamerater fra nord og syd.

Samuel Glæver, Oslo.

God jul og nyttår til alle partifeller, spesielt Semundstad fangeleir.

N. Fjellstøllen, Vollekilen.

En god jul og et rikt velsignedt nytt år ønskes alle mine kunder.

Synnøve Lie's Blomsterforr.

Julehilsen

Jeg ønsker dere alle en særdeles god jul og godt nytt år.

Gunvald Klepp, Westport Oregon.

Konsulent

Alle spørsmål vedrørende økonomi, produksjon og omsetning, fra de minste til de største.

«Noen må også ta seg tid til å gruble»

Skriv til

kandidat **G. H. T. Holtskog**
Adresse Nannestad

De bør lese!

Generalauditor Pürschel: «Rett kurs». Heft. kr. 14.00.

Senator J. R. McCarthy: «Den forspildte Sejr». Heft. kr. 11.00.

Erik Lærum: «Suez — Ungarn — Polen — Cypern». Heftet kr. 7.00.

Generaladmiral a. D. Hermann Boehm: «Norge mellom England og Tyskland. Innb. kr. 16.00. (Ventes i oktober).

Jens Bjørneboe: «Under en hårdere himmel». Innb. kr. 25.—.

Boka er en sviende kritikk av landssvikoppgjøret.

Forøvrig alle årets nye bøker

P. THJØMØE,

boks 122, Stavanger.

Tlf. 21133 — Giror. 64042.

Tannlege Maamoen

Hansteensgt. 2

Telef. 44 43 33

Ny roman av Astrid Berge

«Mens korset sto skjult».

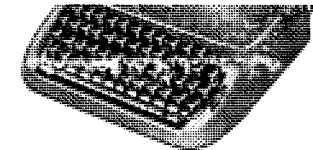
Pris kr. 17.50 innb. + porto. Bestilling sendes fru Berge, adr. Økernv. 255 b. Arvoll pr. Oslo.

Annelise Parow

TANNINNSÆTNING

Trondheim

Gisle Johnsonsgt. 5 - V. Lademoen kirke - Voldsminde

Optima Eite

m/ tabulator. Kuffert kr. 595.—. Optima Plana m/ skinnkuffert kr. 545.—. Optima Standard m/ desimaltabulator kr. 1220.

Greie betalingsvilkår.

Nærmere opplysninger sendes

BERTEL BRUN

Boks 4017 - Oslo.

Undertegnede har overtatt

RODELØKKA LEKETØY- OG KORTEVARE-FORRETNING

som anbefales på det beste. Gøteborggt. 11, telefon 370550.

Gjertrud Parow.

Urmaker

R. Gjessing

Torvet — Tlf. 83 25 07

DRAMMEN

Tannlege

MARTIN KJELDAA

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 75 54

Oslo Stigefabrikk

Brand-, maler- og skyvestiger oljet, m/ kadimerte beslag.

Inneh. ALF T. LUNDE,

Mossevelen 8

Tlf. 68 88 17, priv. 67 07 79

Med lov skal
land bygges!

FOLK OG LAND

og folkebedraget
9. april oppklares!

„Under en hårdere himmel“ i pressen

Det var overmåte overraskende å se i Ofotens Tidende tirsdag 22. oktober 1957, at bladet våget å omtale med noen ord Jens Bjørneboe's nylig utgitte bok «Under en hårdere himmel» som sies å skildre «Landssvikoppgjøret» i Norge etter siste verdenskrigs slutt i mai 1945.

Landssvikoppgjøret eller rettsoppgjøret, som det vel helst ønskes å bli kalt, er vel den største svindel som under rettens maske noensinne i nyere norsk historisk tid har forekommet i vårt land. Noe rettsoppgjør er det dog ikke. Tvertimot, rent generelt sett. Spør man hvorfor, er svaret ganske enkelt at det provisoriske lovverk (landssvikordningen) som ble avfattet i London i desember 1944 er i strid med Norges grunnlov, bl. a. derved at loven er gitt flere års tilbakevirkende kraft, og dertil er laget med det mål for øye, at den skulle brukes på bare en viss del av folket, og at denne delen skulle straffes uansett om der for det enkelte individ forelå forseelse eller forbrytelse av noen art imot den ordinære eksisterende lov.

Denne forbrytelse fra makthavernes høyeste myndighet har den norske presse med omhu holdt skjult etter alle kunstens regler. Årsaken til denne holdning fra dagspressens side kan kun forklares med at den formentlig har fått direktiver om å holde folket i uvitenhet om de faktiske forhold. Hertil kommer at London-regjeringen har hatt

bruke et krassere uttrykk. Hensikten med dette kan kun forklares på en måte, nemlig for all del å hindre at den rene sannhet om hendelsene om disse ting kom for dagen, slik at hele nasjonen uhindret kunne oppflaskes til å tro usannhet.

Flere norske ansette jurister i bøker, tidsskrifter og aviser klart og tydelig påpekt uholdbarheten og ulovligheten i det såkalte landssvikoppgjør, men kommentarer i pressen har man faktisk ikke sett noe til, skjønt man skulle ventet noe annet om så viktige ting. Det skal dog nevnes at enkelte aviser har etter beste evne hjulpet til å strø sand på svindelen, formentlig for fortsatt å holde folket i uvitenhet om den usminkede sannhet. Det kan kanskje her passe å spørre om hvilken av landets aviser våger å gjengi på trykk i uforfalsket stand kapitulasjonsavtalen av 10. juni 1940? Den som har rent mel i posen skulle ikke ha noe å frykte i så måte. Det burde man i hvert fall ha lov til å tro. Likeså, hvem våger å sette på offentlig trykk hvordan Norge i virkeligheten praktiserte sin holdning som nøytral stat — eller kanskje rettere som nasjon. Det er neppe noen aviser i landet, bortsett fra «Folk og Land», som våger å trekke den fulle sannhet om disse ting frem i dagslyset.

Heldigvis har Bjørneboe's bok avslørt noe om foranstående ting, så i et hvert

å få straffet landsforredere. Vi hadde på forhånd tilstrekkelig med lovparagrafer som kunne ramme de som hadde forbrutt seg i så måte, og de som måtte bli rammet av den eksisterende lov og straffet etter norsk anerkjent rettergang, ville de ikke hatt noe å beklage seg over.

Ett er jeg overbevist om, og det er at i det øyeblikket hele det norske folk får lagt den hele og fulle sannhet på bordet om det jeg her har berørt, ramler hele «rettsoppgjøret» i staver, og kanskje hetsen snur seg til å forlange at de virkelig skyldige blir trukket til ansvar og straffet. I så fall ble det grunn til å begynne å snakke om rettsoppgjør og rettsstat. S. B.

BRIGT JENSEN I FRISPROG:

— Her er noen av anklagepunktene: . . . De har villet besette (og har etter bokens handling å dømme åpenbart greid det) Høyesterett og Granskingskommisjonen, ikke for å tjene rettferdigheten, men for å gjennomføre partimål (p. 214 f.).

ALF HARBITZ I DRAMMENS TIDENDE, BUSKERUD BLAD:

— Vi vet hvor skylden lå, og det er fremdeles et spørsmål om det ikke ville ha renset luften å få riksrett etter frigjøringen. Majoren var selv ute i krigen i april, og han gremmet seg syk. Han hatet tyskerne og alt tysk, men enda mer hatet han den norske regjering, som hadde lagt landet åpent for fienden. Han grublet og grublet, og en dag slo det ned i ham: Nasistene har rett.

Dette er det psykologiske

ikke skvetten av seg, og han har en egen evne til å slå ned på tanker som han intuitivt føler at folk brenner inne med, ikke for uttrykt. Tanker som ligger i luften, — tanker som verker i sinnet, dem gir han ord, og legger fram til debatt i sine romaner. Og alltid stiller han seg på deres side som han mener der er begått urett imot . . . og forfekter åpent synspunkter som hittil har vært undertrykt i pressen og kanskje også i litteraturen, og som vi nesten bare har støtt på i underlige, små, sinte etterkrigs-naziaviser. (!)

Det er vel bare sundt og riktig at disse tingene nå blir tatt opp til offentlig diskusjon.

At det alt sammen ennå er nær innpå oss og egnet til å bringe oss i affekt, det sier seg selv, men vi har da prøve å se noenlunde uildet på sakene.

Endel av kritikken har fordømt «Under en hårdere himmel», både kunstnerisk og ideologisk. Jeg for min del ble overrasket over nettopp de kunstneriske kvaliteter ved boka, og den står for meg idetheletatt som en betydelig bok både rent kunstnerisk og ved sitt brennende budskap, selv om jeg på mange punkter er svært uenig. — (Uthevelsene gjort her). Forts.

Knud Torjesen

Fort. fra side 1 —
kjempe for det, ingen har noen sympati med folk som ikke kjemper for sin rett, det er dumt å tro at vi kan få noe for intet. Vi må bli en politisk enhet, men vi er for dårlig or-

PRÜGELKNABE —

Fort. fra side 1 —
vemave, fordi de så villig prylte løs på NS istedenfor øyeblikkelig å ta riksretten mot dem som førte oss ut i fornedrelsen, nemlig Gerhardsen, Torp, Nygaardsvold og Koht pluss de andre A-lakeier av samme slaget.

Og nå ligger da folkelegemet og verker med et sår som ikke heles. Den hederlige del av jøssingene jeg mener de hederlig tenkende i denne affære, skammer seg og må medgi at rettsoppgjøret ikke var noe rettsoppgjør. Det var ikke bare bevislige landsforredere fra den gamle lov, og torturister og angivere som skulle taes pluss dem som ødela forsvarstanken og undergrov forsvarslinjen, og forsynte oss med en fremsynt utenriksminister, nei det var alle de 100 tusen som var medlem av NS, mens Tysklandsarbeidernes 150-tusentallige hjelp til tyske militære forsvarsverker og angrepsbaser gikk helt skuddfri, for man trodde at de var medlemmer eller velgere av marxistpartiene, og således ikke måtte skremmes fra valgurnen.

Slik stiger det klare billede pånytt fram av en Prügelknabe, denne gang med samtlige norske politiske partier fra tredveårenes storting i full ferd med å gå Arbeiderpartiets ærind.

Men jeg kan forsikre leserne av dette at hvis ikke russerne blir sluppet inn, hviss ikke bolsjevikenes hjelpere her i landet greier å få gjortt USA til

NORGES ROLLE SOM FLUEPAPIR

Fort. fra side 1 —
har alltid oppført seg anstendig mot oss og i 1944—45 jagget Sovjet tyskerne ut av Nord-Norge og russerne marsjerte tilbake til Russland da da var ferdige. Det er intet som tyder på at russerne trenger norsk land så vi kan regne med at de ikke vil gå til angrepskrig for å erobre oss hvis vi er strengt nøytrale.

Men ganske annerledes stiller saken seg når vi er gått inn i A-pakten og offisielt erklærer at vi ruster mot Sovjet. Da er vi ikke en hyggelig liten nabo lenger som vil forsvare vår nøytralitet også mot Vestmaktene og hindre at disse på norsk jord marsjerer opp til anfall mot Sovjets nordflanke: «Når amerikanske flyenheter har fått etablere sine baser på norske flyplasser, når amerikanske jet-fly svinger seg fritt over Norge fra nord til sør, dirigert av en amerikansk general på Voksenkollen eller i Bærum, da er det også slutt med alt som heter «krigspolitikk» mellom Norge og Sovjetsamveldet. Da er Norge blitt et spørsmål som bare har interesse for den russiske generalstab. For den er det blitt amerikansk område, et av operasjonsteatrene i en mulig fremtidig amerikansk-russisk krig».

Slik skriver rittmester Harald Normann, og han har rett i dette syn. Norge var fluepapir for tyskerne i 1940 og fanget inn en masse av dem, og det er fluepapir også nå — når det gjelder å hoide flest mulig Sovjet-tropper fast i nord og helst langt inne på

Russland har aldri ført krig mot Norge, sier han. — Det

hvis ikke russerne kommer, vil her bli en del endring i en rekke dommer, både juridiske og historiske. Men det vil ta tid å feie de selvdøde ut, alle de tåper som fra borgerlig side muliggjorde Arbeiderpartiets flertall, alle de som prylte på NS etter 8. mai, alle de som slapp Barabas løs, el-

dignet når den norske presse med omhu holdt skjult etter alle kunstens regler. Årsaken til denne holdning fra dagspressens side kan kun forklares med at den formentlig har fått direktiver om å holde folket i uvitenhet om de faktiske forhold. Hertil kommer at London-regjeringen har hatt medløpere fra andre partier, som i sin blåøyethet lite viste hva de gjorde.

Hendelsene fra da storkrigen for alvor begynte høsten 1939, besettelsen av Norge, og vår måte å praktisere nøytraliteten på, er stort sett fremstilt med tilbakeholdelse av kjensgjerninger, fortelser og fordreining, for ikke å

skje rettere som nasjon. Det er neppe noen aviser i landet, bortsett fra «Folk og Land», som våger å trekke den fulle sannhet om disse ting frem i dagslyset.

Heldigvis har Bjørneboe's bok avslørt noe om foranstående ting, så i et hvert fall endel av den store masse, som ikke er så alt for meget bedøvet av oppflasking på usannheter og forvrengninger, begynner å gni seg i øynene og kanskje også begynner å tenke litt. I så fall vil boken ha gjort sin misjon.

Det var ikke nødvendig å konstruere opp loven om landssvik i London i 1941, for

tyskerne og alt tysk, men enda mer hatet han den norske regjering, som hadde lagt landet åpent for fienden. Han grublet og grublet, og en dag slo det ned i ham: Nasistene har rett.

Dette er det psykologiske problem

Leseren mukker gang på gang: Nei, dette er ikke riktig, dette kan ikke være riktig.

LEKTOR SVEIN HOFSETH I AGDERPOSTEN

— Og at det er Jens Bjørneboe som har våget seg på det ømtålelige emne, det var heller ikke uventet! Han er

Knud Torjesen

Forts. fra side 1

kjempe for det, ingen har noen sympati med folk som ikke kjemper for sin rett, det er dumt å tro at vi kan få noe for intet. Vi må bli en politisk enhet, men vi er for dårlig organisert, en forening i hvert valgdistrikt burde vi ha, disse foreninger måtte stå i forbindelse med hverandre. Jeg skulle anta at vi kunne mobilisere en 70—80 tusen stemmer, vi har mange passive lidelsesfeller, og de fleste innen rekkevidde, vi får dem med når det gjelder, og så har vi voksne barn og sviger-

barn, dem får vi nok med, vi kan jo også agitere litt for det parti som vil hjelpe oss.

K. T.

vil her bli en del endring i en rekke dommer, både juridiske og historiske. Men det vil ta tid å feie de selvdøde ut, alle de tåper som fra borgerlig side muliggjorde Arbeiderpartiets flertall, alle de som prylte på NS etter 8. mai, alle de som slapp Barabas løs, eller ulven i fåreklær, i Gerhardsens klær.

Bare tenk på at det er en militær oppvigler, en militærneker av de styggeste som i dag er generalsekretær for «Folk og Forsvar».

Sauer som ikke kan klippes, er det ikke meget ved.

Heggedal 10—12—57.

Anders Lange.

Slik skriver rittmester Harald Normann, og han har rett i dette syn. Norge var fluepapir for tyskerne i 1940 og fanget inn en masse av dem, og det er fluepapir også nå — når det gjelder å holde flest mulig Sovjet-tropper fast i nord og helst langt inne på norsk territorium. Hvilken rolle spiller det for våre mektige venner i Vest om det vesle Norge blir krigsskueplass? Det gjør jo en innsats for verdensfreden og forresten vil det engang bli befridd. Det har selveste Gerhardsen sagt.

Så vi kan bare ta det hele med ro.

Konrad Sundlo.

ØST - VEST

Sputnikene har utløst en ny bølge av frykt og det tilhørende prat om hvordan maktbalansen påvirkes. Ike — Dulles og en rekke fremstående militære autoriteter har uttalt seg beroligende. Dette er selvsagt helt nødvendig, da amerikanerne forlanger sikkerhet av sine ledende menn, når statene bruker uhyre summer på sitt forsvar. Hvor meget hensyn vi andre skal ta til slike uttalelser, må vi selv avgjøre. Ett er sikkert, nemlig at den sittende regjering, den republikanske administrasjon, må ta hensyn til sin partipolitiske stilling, når den uttaler seg om USA's sikkerhet. Den som kan lese, kan også lese dette tydelig ut av de forskjellige uttalelser. Krusjtsjov på sin side ligger all vekt på å fastslå, at det Sovjet-russiske forsprang betyr uhyre meget. Så meget, at Sovjet i dag skal være istand til å utslette enhver motstander. Vel vi kan ikke være sikker på hvem

som har rett, da man også må ta i betraktning at Mr. K. muligens søker å berolige stemningen hjemme. Dette fordi han samtidig hevder at de kapitalistiske stater planlegger et angrep på Sovjet.

Hvordan det dreier seg om de nye og totalutslettende våpen så må vi ha på det rene at bare USA, England og Sovjetunionen besitter disse. De andre stater på jorden har ikke angrepsvåpen, som på noen måte kan måle seg med atomvåpnene. Ja ikke engang forsvarsvåpen til å verge seg. Det vil med andre ord si at alle land uten de nevnte tre er forsvarsløse i en kommende konflikt. Tar de parti for den ene eller annen gruppe så mister de totalt sin handlefrihet og suverenitet. Den senere tids diskusjoner om dette med suvereniteten, i forbindelse med eventuelle tilbud fra USA's side, om også å utstyre sine A-pakt-partnere med atomvåpen bør man også tenke litt over. For ti-

den er det slik at amerikansk lovgivning forbyr dette. Det kan p. t. kun ordnes slik at USA enten selv har baser eller holder lager, som eventuelt i krigsøyeblikket kan stilles til disposisjon, ifølge presidentens fullmakter. Med andre ord at USA's president, i en krisesituasjon, har herredømme over, hvorvidt vi skal kunne forsvare oss eller ikke. Med andre ord, vi er hundre prosent i hendene på stormaktene og dette snakk om suvereniteten er bare for å avlede oppmerksomheten fra helt andre ting. Vi oppga nemlig både vår nøytralitet og suverenitet den dag vi gikk inn i A-pakten.

Den politiske motstand som nå øves mot USA — i Norge, kommer bare av at frykt for A-paktpolitikkens frukter. Vi er så små og vi er kommet opp i noe, hvis konsekvenser vi ikke har oversikt over. Man prøver derfor i det lengste både å være med på dødsdansen og ikke være med. Vi må da selv bestemme om hvor alvorlig vi må ta saken. Sovjet har greit og tydelig sagt fra at de land i Europa, som låner seg ut baser for USA vil bli angrepet med samme vå-

pen. Det vil bli tilintetgjort. Det ønsker i alle fall ikke det norske folk. Hva ønsker det da? Vi bruker masser av penger til et forsvar, som minner om riddetidens, når det gjelder effekt, sett i lys av atomvåpnene. Vi kan kun brukes som besettelsestropper i de ørkenene, som vil danne seg der raketter og bomber har ordnet opp med motstanden, eller til å rydde opp i eget land, hvis det er umaken verd. Av foranstående fremgår det ganske tydelig at de små lands militære rolle er utspilt og at de i fremtiden kun kan utnyttes av de store til angrep eller forsvar. Hvilken interesse kan de små land ha i, på forhånd, å være bundet til den ene eller andre stormaktsgruppe? Var det da ikke bedre å holde på nøytraliteten og moralen? De krefter, som bestemmer over krig og fred, er neppe lenger representert i vårt land, i alle fall ikke under vår nåværende regjering. Den består av folk hvis pasifistiske innstilling kan trekkes i tvil. Man behøver ikke å ha noen større forstand for å fatte, at ingen stormakt noen sinne i verdens historie har tatt noe

hensyn (når dets egne interesser er truet) til noen liten stat. Folk som lever i frykt for sin egen eksistens, kan ikke ta hensyn av moralsk natur. Det så vi med England 1940, Churchill var da så ærlig at han sa det rett ut. Blir det annerledes neste gang? Nei, det blir neppe annerledes noensinne, hverken i Øst eller Vest så lenge statspolitikkerne representerer skjulte interesser bak folkenes rygg. Propagandaen sørger for at disse svarte planer kamufleres ved patriotisme, nasjonalsosialisme og andre ismer. For tiden ser det ikke ut til at massene er seg dette bevisst, og derved bortfaller sannsynligheten for, at de kan riste av seg slike regjeringer. Fra mors liv til graven sørger myndighetene for å opprettholde stupiditeten, som er en forutsetning også for dagens utrygghet.

Det er lett å tenke seg at herr Gerhardsen og hans medarbeidere er bekymret for utviklingen, og at Norge gikk inn i A-pakten ved en fiffig historieforfalskning. Nemlig at 9. april beviste at det ikke lenger nyttet å stå alene og være nøytral. Når sannheten

er den, at vi ikke var nøytrale og at vi totalt manglet forsvaret.

Hadde Norge vært nøytralt og rustet opp av alle krefter fra 1935—36, da alle ansvarlige måtte forstå at en ny krig ville bryte ut — så hadde Norge ikke blitt okkupert. Og vi ville da ha kommet til å trekke de samme slutninger som Sverige. Vi kom altså inn i A-pakten ved forfalskning av vår historie. Vi nærmer oss nå muligens konsekvensene av dette skjebnesvangre bedrageri. Hvorledes man overfor folket skal greie å jukse seg fra dette ved neste korsvei vil fremtiden vise.

Var det nå ikke bedre å legge kortene på bordet for folket, enn å la seg utslette sammen med dette?

Vi er små, vi fattes evne til den styrkeprøve, som må komme. Var det ikke bedre for oss, om vi brukte tiden til å arbeide for fred og forsoning mellom folkene for de penger vi nå bruker til å skaffe frem leietropper for stormaktene?

Norge har for tiden heller ingen problemer, som er av betydning, bortsett fra at vi har forlatt nøytraliteten.

Sprogstrid, Mykle og biskoper, med og uten tro på helvedet, kan vi trygt la falle. Den slags er for pygmeer, i en slik tid, og viser bare kvaliteten av den åndselite vi er utstyrt med. Tiden er inne for den menige mann, det er hans liv man spiller med.

La bare Sputniken være en vekker for vårt folk. Skal vi utslettes så la oss gå til grunne på forstandig vis. Nemlig ved at vi selv bestemmer over dette.

Telemarking.

FOLK OG LAND

Ekspedisjon og kasse:
Kierschowsgt 5, Oslo
Telefon 37 76 96
Boks 3214

Abonnementspriser:
Kr. 25,- pr. år, kr. 12 50
pr. halvår. Sverige og
Danmark, kr. 29,00 pr.
år, kr. 14,50 pr. halvår.
Utlandet for øvrig kr.
33,00 pr. år, kr. 16,50 pr.
halvår. I nøytralt om-
slag kr. 35,00 pr. år, kr.
17,50 pr. halvår.

Løssalg 65 øre

Annonspris:

32 øre pr. millimeter
over en spalte.
Bruk postgironr. 16450.
Sambandstrykkertiet
Oslo